

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1576/2024
03.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирољуба Томића, председника већа, Тајане Вуковић, Слободана Велисављевића, Милене Рашић и Александра Степановића, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др, због продуженог кривичног дела изнуда у покушају у саизвршилаштву из члана 214. став 1. у вези члана 30, 33. и 61. Кривичног законика, одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног ББ – адвоката Јована Челебића и окривљеног АА - адвоката Марка Радивојевића, поднетим против правноснажних пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж1-146/24 од 12.04.2024. године и КЖЗ-13/24 од 22.08.2024. године, у седници већа одржаној дана 03.12.2024. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Марка Радивојевића поднет против правноснажних пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж1-146/24 од 12.04.2024. године и КЖЗ-13/24 од 22.08.2024. године у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 1) и члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се исти у преосталом делу, као и захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ – адвоката Јована Челебића, у целости, **ОДБАЦУЈУ**.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1-146/24 од 12.04.2024. године делимично је усвојена жалба јавног тужиоца Основног јавног тужилаштва у Параћину и пресуда Основног суда у Параћину 2К-7/23 од 05.10.2023. године преиначена тако што су окривљени АА, ББ, ВВ, оглашени кривим због извршења продуженог кривичног дела изнуда у покушају у саизвршилаштву из члана 214. став 1. у вези члана 30, 33. и 61. КЗ и осуђени и то:

- окривљени АА на казну затвора у трајању од 1 године у коју му је урачунато време проведено у притвору од 13.07.2017. године до 07.08.2017. године,
- окривљени ВВ на казну затвора у трајању од 2 године и 2 месеца у коју му је урачунато време проведено у притвору од 14.07.2017. године до 07.08.2017. године, и
- окривљени ББ на казну затвора у трајању од 2 године и 6 месеци. Одлучено је о трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтеву оштећеног, а како је то

ближе опредељено у изреци пресуде, док је жалба јавног тужиоца Основног јавног тужилаштва у Параћину у преосталом делу, одбијена као неоснована и првостепена пресуда у непреиначеном делу потврђена.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу КЖЗ-13/24 од 22.08.2024. године делимично су усвојене жалбе бранилаца окривљених АА, ББ и ВВ и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж1-146/24 од 12.04.2024. године преиначена само у погледу одлуке о казни, тако што је Апелациони суд у Крагујевцу, као суд трећег степена, окривљене АА, ББ и ВВ бог продуженог кривичног дела изнуда у покушају у саизвршилаштву из члана 214. став 1. у вези члана 30, 33. и 61. КЗ за које су оглашени кривим изреком другостпене пресуде осудио и то:

- окривљеног АА на казну затвора у трајању од 8 месеци у коју му је урачунато време проведено у притвору од 13.07.2017. године до 07.08.2018. године,

- окривљеног ВВ на казну затвора у трајању од 1 године и 8 месеци у коју му је урачунато време проведено у притвору од 14.07.2017. године до 07.08.2017. године, и

- окривљеног ББ на казну затвора у трајању од 2 године и 2 месеца, док су жалбе окривљених у преосталом делу одбијене као неосноване и другостепена пресуда у непреиначеном делу, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтеве за заштиту законитости поднели су, у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП браниоци:

- окривљеног ББ – адвокат Јован Челебић, са предлогом да Врховни суд побијане пресуде укине и предмет врати Апелационом суду у Крагујевцу на поновни поступак и одлучивање;

- окривљеног АА - адвокат Марко Радивојевић, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости и донесе одлуку којом преиначава побијане пресуде „тако што ће укинути пресуде наведених судова, односно преиначити исте и ослободити окривљеног АА из ...“.

Врховни суд је доставио примерке захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку и, у седници већа коју је одржао без обавештења Врховног јавног тужиоца и бранилаца окривљених, налазећи да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, па је нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Марка Радивојевића је неоснован у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 1) и члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен, а захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ – адвоката Јована Челебића је недозвољен и нема законом прописан садржај.

**Битна повреда одредаба кривичног поступка
из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП**

Бранилац окривљеног АА - адвокат Марко Радивојевић као разлог подношења захтев за заштиту законитости означава битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, коју образлаже наводима да је суд као доказну чињеницу узео изрицање васпитне мере тада малолетном ГГ, а чије су радње извршења инкорпорисане у изреку побијане пресуде, те да је за овај животни догађај решењем Вишег суда у Јагодини Км.13/18 од 04.02.2019. године малолетном ГГ изречена васпитна мера због продуженог кривичног дела изнуда из члана 214. став 2. КЗ. У вези са изнетим, бранилац наводи да се у овој побијаној пресуди помиње малолетни ГГ, да је предузео све радње које се и окривљенима у овом поступку ставља на терет, али да је разлика у томе што је ГГ извршио свршено дело изнуда из члана 214. став 2. КЗ, а да су сви остали окривљени кривично дело извршили у покушају и осуђени за кривично дело изнуда из члана 214. став 1. КЗ. Даље се наводи да имамо једну правноснажну одлуку Вишег суда у Јагодини где је утврђено чињенично стање (правноснажно), а да у ситуацији када је правно немогуће извршити квалификовани облик кривичног дела изнуда у свршеном погледу онда је извесно да се овде ради о својеврсно пресуђеној ствари, тако да ни окривљени нису могли бити осуђени за ово кривично дело, већ једино ослобођени.

Изнете наводе захтева Врховни суд оцењује неоснованим из следећих разлога:

Одредбом члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП је прописано да битна повреда одредаба кривичног поступка постоји, ако је наступила застарелост кривичног гоњења или је гоњење искључено услед амнестије или помиловања или је ствар већ правноснажно пресуђена или постоје друге околности које трајно искључују кривично гоњење.

Одредбом члана 4. став 1. Протокола 7. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода је прописано да се никоме не сме поново судити, нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дело због ког је већ правноснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком.

Устав Републике Србије у члану 34. став 4. гарантује правну сигурност у казненом праву, одредбом да нико не може бити гоњен ни кажњен за кривично дело за које је правноснажном пресудом ослобођен или осуђен, или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен, а којим забранама подлеже вођење поступка за неко друго кажњиво дело.

Наведени принцип садржан је и у одредби члана 4. став 1. ЗКП, којом је прописано да нико не може бити гоњен за кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена, или је поступак правноснажно обустављен.

Уставни суд Републике Србије је, уважавајући судску праксу Европског суда за људска права, поставио критеријуме на основу којих се врши оцена да ли је дошло до повреде начела *ne bis in idem* и то: 1. да ли су оба поступка која су вођена против окривљеног вођена за дело које по својој природи представља кажњиво дело, односно да ли је запрећена санкција по својој природи казненоправна; 2. да ли су дела

због којих се окривљени казнено гони иста (*idem*); 3. да ли је постојала двострукост поступка (*bis*). Дакле, тек по испуњењу сва три критеријума може се говорити о пресуђеној ствари.

Из списка предмета произлази да је у доказном поступку извршен увид у допис ОЈТ Параћин КТО 45/18 од 15.12.2021. године са прилогом у виду правноснажног решења Вишег суда у Јагодини Км 13/18 од 04.02.2019. године из којих је утврђено да је пред Вишим судом у Јагодини вођен поступак по предлогу Вишег јавног тужилаштва у Јагодини Ктм. бр. 108/17 од 04.04.2018. године са предлогом за изрицање васпитне мере према малолетном ГГ, у вези у битном идентичног животног описа извршења кривичног дела, као и у овом конкретном кривичном поступку, те да је према малолетном ГГ од стране Вишег суда у Јагодини решењем Км 13/18 од 04.02.2019. године изречена васпитна мера појачаног надзора од стране органа старатељства и посебне обавезе да редовно похађа школу и да се укључи у одређене спортске активности које решење је постало правноснажно дана 16.05.2019. године. Такође из списка предмета произлази да у овом конкретном кривичном поступку ни један од окривљених није лице на које се односи наведено решење Вишег суда у Јагодини, па ни окривљени АА.

По оцени Врховног суда, а имајући у виду напред наведено, чињеница да се ради о истом животном догађају није довољна да би дошло до повреде начела *ne bis in idem*, а самим тим и битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Из цитираних одредаба Устава, Закона и међународних аката, неспорно је да до повреде начела *ne bis in idem* може доћи само у ситуацији када се против истог лица, односно када је исто лице гоњено за кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођено или осуђено, или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен. Наиме, тада постоји забрана којој подлеже вођење поступка за неко друго кажњиво дело, али само у ситуацији када се то односи на једно исто лице, а што у овом конкретном случају, није у питању.

Самим тим, по оцени Врховног суда, не може се говорити о повреди процесног начела *ne bis in idem*, када је тачка везивања само исти животни догађај, па се наводи браниоца окривљеног АА, којима се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, оцењују као неосновани.

Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП

Поред изнетог бранилац окривљеног у образложењу захтева, иако не нумерише, указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, наводима да суд није могао да цени као доказ изјаву малолетног ГГ, јер је против истог вођен посебан кривични поступак у смислу Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица.

Изнете наводе захтева Врховни суд оцењује као неосноване, а ово из следећих разлога.

Из списка предмета произлази да је првостепени суд – Основни суд у Параћину у пресуди 2К бр. 7/23 од 05.10.2023. године којом је на основу члана 423. тачка 2) ЗКП ослободио од оптужбе окривљене АА, ББ и ВВ ценио изјаву малолетног ГГ дату у поступку Км бр. 13/18 Вишег суда у Јагодини.

Такође, из списка предмета произлази да побијана правноснажна пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж1-146/24 од 12.04.2024. године није заснована на спорном доказу већ су чињенице везане за кривично дело за које су окривљени оглашени кривим правноснажном пресудом утврђене на основу других доказа.

Имајући у виду наведено стоје наводи захтева браниоца окривљеног да је првостепени суд – Основни суд у Параћину у пресуди 2К бр. 7/23 од 05.10.2023. године ценио спорни доказ, али приликом доношења ослобађајуће пресуде, која се захтевом за заштиту законитости и не побија.

Како је одредбом члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП прописано да ова битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако се пресуда заснива на доказу на коме се по одредбама тог Законика не може заснивати, те како пресуде које се захтевом за заштиту законитости побијају - пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Кж1-146/24 од 12.04.2024. године и КЖ3-13/24 од 22.08.2024. године (осуђујуће пресуде) нису засноване на одбрани малолетног ГГ, то самим тим, неосновано бранилац окривљеног АА указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП.

У преосталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Марка Радивојевића је недозвољен.

Наиме, овај бранилац у преосталом делу захтева указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреду закона из члана 440. ЗКП наводима у којима износи сопствено виђење одлучних чињеница и сопствену генезу поступања окривљеног критичном приликом, истовремено износећи оцену изведених доказа и то пре свега исказа оштећеног.

Бранилац окривљеног ББ – адвокат Јован Челебић у поднетом захтеву за заштиту законитости указује на повреде закона из члана 441. став 1. ЗКП наводима да је одлука о кривичној санкцији нелогична, јер није логично да иста казна буде одмерена и онда када се креће у распону од 1 до 8 и у распону од 2 до 10 година.

Међутим, повреда закона из члана 440. ЗКП односно погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, као и повреда закона из члана 441. став 1. ЗКП нису законом дозвољени разлози у смислу члана 485. став 4. ЗКП за подношење овог ванредног правног лека од стране окривљеног преко браниоца, због чега је Врховни суд захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Марка Радивојевића и окривљеног ББ – адвоката Јована Челебића у напред наведеном делу оценио као недозвољене.

Бранилац окривљеног ББ – адвокат Јован Челебић у поднетом захтеву за заштиту законитости указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, наводима да је доношењем побијаних пресуда извршено прекорачење оптужбе, а због које повреде закона је подношење захтева за заштиту законитости дозвољено окривљеном преко браниоца, у смислу члана 485. став 4. ЗКП.

Међутим, како бранилац окривљеног ББ – адвокат Јован Челебић, даље у образложењу захтева не указује у чему се конкретно састоји битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, то је Врховни суд оценио да у овом делу поднети захтев нема законом прописан садржај, у смислу одредбе члана 484. ЗКП, која налаже обавезу навођења у захтеву за заштиту законитости разлога за његово подношење, а што у случају истицања повреде закона (члана 485. став 1. тачка 1. ЗКП), по налажењу овога суда, подразумева не само опредељење о којој повреди закона је реч, већ и образложење у чему се та повреда конкретно састоји, обзиром да Врховни суд није овлашћен да по службеној дужности испитује у чему се огледа повреда закона, на коју се захтевом указује.

Из изнетих разлога, Врховни суд је, на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 3) у вези члана 484. ЗКП, донео одлуку као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Ирина Ристић, с.р.

Председник већа-судија
Мирољуб Томић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић